

23. Perjantaina 6 päivänä maaliskuuta 1998

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

1) Hallituksen esitys Suomen ja Länsi-Euroopan unionin välisen turvallisuusso-
pimuksen eräiden määräysten hyväksymi-
sestä 1014

Hallituksen esitys 179/1997 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 1/1998
vp

2) Hallituksen esitys laiksi eräiden kiin-
teistöjen luovuttamisesta Helsingin kau-
pungille 1015

Hallituksen esitys 235/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 1/1998
vp

3) Hallituksen esitys laiksi polttoaine-
maksusta annetun lain muuttamisesta 1016

Hallituksen esitys 246/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 2/1998
vp

4) Hallituksen esitys laiksi alkoholilain
44 ja 47 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 230/1997 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 1/
1998 vp

5) Hallituksen esitys Saksan liittotasa-
vallan kanssa tehdyn sosiaaliturvasopi-
muksen eräiden määräysten hyväksymi-
sestä 1018

Hallituksen esitys 237/1997 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 2/
1998 vp

6) Hallituksen esitys laeiksi vakuutus-
kassalain ja eläkesäätölain muuttamisesta 1019

Hallituksen esitys 228/1997 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 3/
1998 vp

Toinen käsittely

7) Hallituksen esitys Pohjoismaiden vä-
lillä pohjoismaisista työmarkkinoista hen-
kilöille, jotka ovat saaneet ammattipäte-
vyyden antavan, vähintään kolmevuotisen
korkeamman koulutuksen, tehdyn sopi-
muksen eräiden määräysten hyväksymi-
sestä

Hallituksen esitys 106/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 1/1998 vp

Ainoa käsittely

8) Hallituksen esitys kansainväliseen si-
viili-ilmailuun käytettävillä lentoasemilla
tapahtuvien laittomien väkivallantekojen
ehkäisemistä koskevan lisäpöytäkirjan
eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 238/1997 vp
Lakivaliokunnan mietintö 2/1998 vp

9) Hallituksen esitys 83. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän kotityötä koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä 1021

Hallituksen esitys 241/1997 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 1/1998 vp

Ensimmäinen käsittely

10) Hallituksen esitys laiksi kalastuslain 94 ja 121 §:n muuttamisesta 1024

Hallituksen esitys 3/1998 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 1/1998 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi toinen varapuhemies Törnqvist sekä edustajat Aaltonen, Alaranta, Alho, Aula, Brax, Hurskainen, Huttu-Juntunen, Häkämies, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Juurola, Kaarilahti, Kallio, Kanerva S., Karhunen, Kiljunen, Koski M., Lax, Lindén, Lipponen, Pekkarinen, Polvi, Prusti, Pykäläinen, Saarinen, Taina, Veteläinen ja Viitamies.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien perusteella edustajat Aula, Hurskainen, Häkämies, Kallio, S. Kanerva, Kiljunen, Lipponen ja Taina sekä muun syyn perusteella edustajat Alho, Brax, Juurola, Polvi ja Saarinen.

Uudet hallituksen esitykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 10—13.

Kirjalliset kysymykset

Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 1338, 1343—1345, 1347, 1348 ja 1355/1997 vp sekä n:ot 8, 17 ja 24/1998 vp.

Puolustusvaliokunnan jäsenet

Puhemies: Ilmoitetaan, että valiokunta- paikkojen järjestelyä varten pyytää ed. Pykäläinen vapautusta puolustusvaliokunnan jäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Ilmoitetaan, että puolustusvaliokunnan täydennysvaali toimitetaan ensi tiistain täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaalia varten on vaalisäännön 19 §:n mukaan jätettävä keskuskansliaan viimeistään ensi tiistaina kello 11.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys Suomen ja Länsi-Euroopan unionin välisen turvallisuussopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys 179/1997 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 1/1998 vp

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta, joka voidaan nyt hyväksyä tai hylätä, ja lopuksi ainoassa käsittelyssä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä ehdotuksesta, joka koskee sopimuksen niiden määräysten hyväksymistä, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Laakso: Rouva puhemies! Sopimus, jonka Suomi on solmimassa Euroopan unionin sotilaallisen käsivarren Länsi-Euroopan unionin kanssa, on luonteeltaan asiakirjojen turvallisuussopimus. On aivan luonnollista, että koska Suomi osana Euroopan unionia jäsenyyttä päätti

hakeutua EU:n sotilaallisen käsivarren ja puolustusjärjestön Länsi-Euroopan unionin tarkkailijaksi, myös asiakirjaturvallisuudesta on huolehdittava.

Samalla on kuitenkin todettava se, että Länsi-Euroopan unionin ja Suomen suhteet ovat viime vuosien aikana kehittyneet tavalla, joka antaa aihetta myös tarkastella näiden suhteiden sisältöä muun muassa eduskunnan hyväksymiä lakeja ja ennen kaikkea voimassa olevaa rauhanturvaamislakia vasten.

Länsi-Euroopan unionissa on parhaillaan käsitellyssä Amsterdamin huippukokouksen tulokset ja ennen kaikkea niin sanottujen Petersbergin tehtävien sisällyttäminen Euroopan unionin perusasiakirjaan. Tässä yhteydessä Weu saa tehtäväkseen olla mukana muun muassa rauhanturvaamistehtävissä mukaan lukien taistelujoukkojen käyttö rauhan palauttamisessa.

Varsin monet ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että rauhanpakottaminen, joka on osa niin sanottua rauhan palauttamista, on ristiriidassa nyt voimassa olevan rauhanturvaamislain kanssa. Saattaa olla, että nyt käsitellyssä oleva Weu:n asiakirjojen turvallisuussopimus osaltaan pitää huolta siitä, että esimerkiksi eduskunnan mahdollisuudet tutustua parhaillaan valmistelussa oleviin tulkintoihin rauhan palauttamisen osalta ennen kaikkea sellaisten tapausten osalta, joissa on kysymys niin sanotusta interventio-oikeudesta, samalla rajataan ulos.

Rouva puhemies! Haluan tässä yhteydessä esittää huoleni siitä, että nyt käsitellyssä oleva sopimus saattaa rajoittaa myös kansanedustajien mahdollisuuksia saada informaatiota sellaisista valmisteilla olevista ratkaisuista, jotka kuitenkin olennaisesti vaikuttavat esimerkiksi suomalaisen lainsäädännön kehitykseen tulevaisuudessa.

Weu:ssa tulkitaan rauhan palauttamista siten, että se mahdollistaa myös taistelujoukkojen avulla tehtävät interventiot kriisinhallintaoperaatioissa. Tältä osin tällaiset operaatiot ovat ilmiselvästi ristiriidassa nykyisen lainsäädännön kanssa, joka ei salli suomalaisten rauhanturvaajien osallistumista rauhanpakottamistehtäviin.

Olemme saaneet kovasti paljon viestejä muun muassa Pohjois-Atlantin sotilasliiton taholta, myös eri Nato-maiden taholta, sekä ei-julkisia että julkisia, joissa enemmän tai vähemmän selvästi on kehoitettu Suomea varautumaan oman kansallisen lainsäädäntönsä muuttamiseen ja siihen, että Suomen pitäisi tulevaisuudessa osallistua myös rauhanpakottamiseen.

Rouva puhemies! Toivon, että nyt käsiteltä-

vää asiakirjojen turvallisuussopimusta tulkitaan siten, että se antaa kuitenkin mahdollisuuden muun muassa kansanedustajille olla selvillä niistä keskusteluista, joita Weu:n ja Suomen välillä käydään ja jotka koskevat muun muassa rauhanpakottamisen mahdollista sisällyttämistä tulevaisuudessa käytännössä sellaisiin operaatioihin, joihin suomalaisetkin osallistuvat. Tai jos kyse on lainsäädännön muutoksista, eduskunnalla pitäisi olla mahdollisuus mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tutustua näihin keskusteluihin.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Laakson puheenvuoro osoittaa, että eduskunnassa on kansanedustajia, jotka todella aktiivisesti seuraavat Weu:ta ja Suomen asemaa tässä.

Itse haluaisin vielä todeta sen, että jos katsoo vuosikymmeniä taaksepäin, ei ihan viime vuosia, mutta vähän vanhempaa aikaa, on ollut tilanteita, jolloin eduskunta on pysynyt varsin voimakkaasti sen päätöksenteon ulkopuolella, joka on johtanut tietynlaiseen joko viralliseen tai enemmän epäviralliseen sotilaalliseen liittoutumiseen ja sotaan mukaan lähtemiseen. Näin ollen, vaikka nyt ei juuri tämän tyyppisestä asiasta ole kysymys, ed. Laakson huoli kyllä on paikallaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvä ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys laiksi eräiden kiinteistöjen luovuttamisesta Helsingin kaupungille

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys 235/1997 vp

Valtiovainvaliokunnan mietintö 1/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Hallituksen esitys laiksi polttoainemaksusta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 246/1997 vp
Valtiovaraministeriön mietintö 2/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Hallituksen esitys laiksi alkoholilain 44 ja 47 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 230/1997 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 1/1998 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Tämä alkoholilain muutos, joka koskee alkoholielinkeinon valvontaan liittyvää rekisteröintiä ja tiedonvälitystä, on erinomaisen hyvä asia, ja sikäli kuin ymmärrän, vaikka en ole valiokunnan työkentelyyn osallistunut, se koskee myös sellaisten yrittäjien valvontaa, jotka ottavat yhdeksi tai kahdeksi päiväksi niin sanotun kertaluonteisen luvan tiettyä tilaisuutta varten alkoholitarjoiluun.

On hyvin tärkeätä, että tällaisia luvan ottajia seurataan hyvin tarkasti eikä heille myönnetä seuraavaksi kerraksi tällaista lupaa, jos valtion ja omat rahat alkavat mennä näissä asioissa sekaisin. Tällaisia asioita on Vakka-Suomen suunnassa esiintynyt viime vuosina, Turun suunnassa ja tuolla, tietyillä suurilla festivaaleilla, joilla nämä

asiat ovat sekaantuneet. Nimenomaan tällaisten asioiden estämiseksi ja välttämiseksi tällainen lainsäädäntö, rekisteröinti ja tiedonvälitys on erittäin tärkeätä.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Jos ymmärsin oikein ed. Aittoniemeä, hän peräsi vastuuta tätä lainsäädäntöä sovellettaessa. Olen hänen kanssaan täysin samaa mieltä. Me olemme tällä hetkellä sellaisessa tilanteessa alkoholipolitiikan kanssa, että yleinen piittaamattomuus, sanoisinko hyväntahtoinen leikki-mieli, suhteessa alkoholiin on vallannut niin paljon alaa, että olisi suotavaa, että se ei leviäisi lainsäädäntöön eikä varsinkaan lainsäädännön tulkintaan. Tässä mielessä kannattaa olla mieluummin hieman konservatiivi kuin jotain muuta.

Ed. P u i s t o : Arvoisa puhemies! Katson asiakseni tulla täältä korokkeelta puhumaan, kun hallituksen vakavasti valmistelemaat ja antamat lakiesitykset pistetään leikiksi ja pelleilyksi tässä salissa.

Ed. Aittoniemi on jo tämän asian toisessa käsittelyssä sotkenut tähän asiaan, ilmeisesti lukematta tätä lakiesitystä, asioita, joita tämä lakiesitys ei koske. On kysymys erittäin vakavasta lakiesityksestä.

Meillä on hyvin usein tilanteita, joissa sama omistaja tai sama omistajaryhmä saattaa maksamattomin veroin, sosiaaliturvamaksuin ja muin velvoittein usein B-oikeuksin varustetun tai keskioitokuppilan konkurssiin. Seuraavana päivänä lähes samat henkilöt aloittavat saman toiminnan. Tällä lakiesityksellä, kun luvan antaa Valvontakeskus, lisätään poliisin ja Valvontakeskuksen saumatonta yhteistyötä myös silloin, kun kysymys on poliisitutkinnasta, jolloin tiedetään Valvontakeskuksessa olla tarkempia, tutkia asioita, tehdä yhteistyötä poliisin kanssa, jotta näitä kekulikonstein perustettuja kuppiloita eli todellisuudessa harmaata taloutta voitaisiin estää. Tällä ei ole mitään tekemistä minkään sallitun, valvotun oluenmyynnin kanssa, mihin ed. Aittoniemi viittasi.

Sen sijaan jo aiemmin edellytin, että tätä lakia jatketaan sillä tavalla, että kertaluonteisiin tilaisuuksiin olisi mahdollista joustavasti saada lupa ja kohtuuhinnalla. Nyt joutuu maksamaan saman verran kuin koko vuoden myyntiluvasta. Tälläkin voitaisiin saattaa mielellään lainkuuluisia kansalaisia toteuttamaan kaikki lain pykälien mukaisesti.

Tämä lakiesitys on vain pala kokonaisuutta, minkä jo esittelijä kertoi. Toivottavaa olisi, että alkoholilainsäädäntö kokonaisuudessaan ja erityisesti sen valvonta tulisi kokonaisuutena, jolloin voitaisiin saada tämä hallintaan.

Arvoisa puhemies! Tästä oli kysymys tässä hallituksen esityksessä.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Minunkin mielestäni dialogille olisi eduksi, jos edustajat olisivat lukeneet hallituksen esityksen ja sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan siitä antaman lausunnon.

Tällä nimenomaan, kuten valiokunnan puheenjohtaja ed. Puisto totesi, parannetaan poliisin ja Tuotevalvontakeskuksen yhteistyön edellytyksiä. Valiokunta vielä oma-aloitteisesti muutti lainsäädännön sanamuotoa siten, että poliisi voi automaattisesti ottaa yhteyttä eri tahoihin. Nyt ei tarvita enää Tuotevalvontakeskuksen tai jonkin muun viranomaisen pyyntöä. Kyllä tämä on selvä parannus nykytilanteeseen.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Uskon itse siihen, että tässä todella on kysymys selkeästä parannuksesta. Haluaisin kuitenkin viitata eilisiltäiseen varsin pitkään keskusteluun alkoholipolitiikasta, joka täällä käytiin. Toteaisin ikään kuin tässä sivussa sen, että kaiken kaikkiaan meidän on syytä kehittää alkoholilainsäädäntöä siihen suuntaan, että se vastaisi kansainvälistä ja eurooppalaista käytäntöä.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Voi herranen aika sentään, kun olen niin samaa mieltä kuin ed. Puisto ja kaikki muutkin, että tiukennettaisiin alkoholilain elinkeinopoliittista valvontaa sillä tavalla, että valtion rahat ja omat rahat pysyisivät erillään. Siitä on juuri kysymys. Minä sanon, että näin täytyy tehdä, mutta minä tiedän tapauksia, jotka on huonosti valvottu, joissa tiettyjen poliittisten puolueiden piirit ovat pistäneet esimerkiksi alkoholitarjoilusta tietyissä tilaisuuksissa rahoja omiin taskuihinsa; taikka en minä tiedä, onko pistetty, mutta näin on väitetty.

Turha on tästä nyt nostaa niin kovaa meteliä, enhän minä edes puhunut paljon mitään. Nyt minä puhun paljon selvemmin tällä kertaa tämän asian. Äskän minä vain vihjailin Vakka-Suomen suuntaan, eivätkä edes kaikki tiedä, missä Vakka-Suomi on, eli minä olin varsin korrekti tässä asiassa. Mutta nyt on tilanne se, että tämä laki on ihan hyvä ja valvonnan täytyy olla tarkka, jotta

esimerkiksi kertalupia ei myönnetä toiseen kertaan sellaisille, jotka eivät yhteiskunnallisia velvoitteitaan suorita.

Ed. H u o t a r i : Arvoisa puhemies! Valiokunta muutti hallituksen esitystä siten, että hallituksen esityksessä ollut kymmenen vuoden raja muutettiin viideksi vuodeksi, ja taisi olla valiokunnan yksimielinen päätös loppujen lopuksi, että tämä aika muutetaan, koska vuosikymmenen alussa tapahtui paljon ehkä vääriäkin investointeja ja sitä kautta konkurssseja. Olisi kohtuutonta, että nämä ilman omaa syytäänkin konkurssiin menneet firmat eivät voisi joskus vuosien kuluttua aloittaa yritystoimintaa uudelleen. Minusta nämä muutokset, jotka valiokunta teki tähän, olivat erittäin hyviä.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Liityn siihen joukkoon, joka ylistää sitä, että olemme aivan oikealla tiellä. Ehkä kaikkein räikein tapaus ravintola-alalla on se, että käytetään lepäviä yhtiöitä hyväksi sillä tavalla, että Tuotevalvontakeskuksesta saadaan asianomaiset luvat eikä yritys ole ajatellutkaan maksaa veroja eli se toimii täsmälleen niin kauan kuin sitä rulettia pystyy pyörittämään. Jos olisi olemassa järjestelmä, että Tuotevalvontakeskuksesta menee suoraan verottajalle tiedot niistä yrityksistä, ravintolayrittäjistä, joille on annettu alkoholilupa, silloin lepävien yhtiöiden käyttömahdollisuus kokonaan estyisi. Se olisi täysin automaattinen järjestely. Toivottavasti ollaan edelleen menossa sellaista täydellistä systeemiä kohti, jolloin harmaa talous näiltä osin poistuisi kokonaan.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Tämä on juuri sitä, mitä ed. Pulliainen edellä totesi, eli harmaan talouden estämiseksi meidän pitää tehdä kaikki toimenpiteet, jotta huijarit eivät voisi luikerrella sokkeloissa ja päästä vip-paskonsteilla yrittämään. On aika hassu homma, jos viranomaistahoilla olisi esteet, ettei voitaisi tarkistaa näitä asioita, eli meillä olisi sellainen suojaava systeemi, joka jättäisi varjoon huijareita. Nyt tämä vähän täydentää tätä kuitenkin ja mahdollistaa sen, että viranomaiset pääsevät tarkistamaan tietoja. Minusta se on hyvä asia.

Ed. V i s t b a c k a : Arvoisa puhemies! Lakiesitys alkoholilain säännösten valvonnasta on todella hyvä asia, kun otetaan huomioon se, että jokin aika sitten lopetettiin kunnalliset alkoholitarkastajat ja siirrettiin valvontaa ylöspäin.

Eräs ongelma, joka tällä hetkellä sillä puolella on, on nimenomaan se, että ei ole riittävästi viranomaisia hoitamassa valvontoja. Tämä laki ei suoranaisesti siihen puutu, mutta toteaisin saatesanoina vain sen, että silloin kun annetaan oikeuksia sekä lääninhallituksille että Tuotevalvontakeskukselle, pitäisi myös huolehtia, että on riittävästi henkilöitä, jotka pystyvät hoitamaan niitä ilmoituksia, joita tulee, eli tällä lainsäädännöllä olisi myös konkreettista vaikutusta.

Ed. M a n n i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Nykyisellään tilanne on ollut aika villi tämän osalta. Tilanne on nimittäin sellainen, että lääninhallitus on saattanut evätä mietojen juomien anniskeluluvan, mutta vastaavasti Tuotevalvontakeskus on samalle yrittäjälle myöntänyt väkivien luvan. Tai yrittäjä on siirtynyt toisen läänin alueelle ja saanut sieltä luvan, koska ei ole siinä läänissä ollut tietoa, että asianomainen henkilö on jättänyt velvoitteensa hoitamatta toisessa läänissä. Nyt kun luodaan keskitetty rekisteri, joka hälyttää aina, jos luvanhakijana tai yhtiön hallituksessa on sellaisia henkilöitä, joilla on rikkeitä aikaisemmin, tämä asia saadaan selkeästi valvontaan ja toisaalta voidaan myös tässä yhteydessä antaa selkeät ohjeet siitä, että Tuotevalvontakeskus ja lääninhallitukset eri puolilla maata noudattavat yhtenäistä käytäntöä.

Tältä pohjalta mielestäni lakiesitys on erinomaisen hyvä ja sosiaali- ja terveysministeriö ansaitsee kiitoksen siitä, että se on lähtenyt tälle tielle, joka on nyt menossa päätökseen. Tätä kautta saadaan jonkinlaista järjestystä eräänlaiseen viidakkosotaan, joka nykyisin vallitsee alueella.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Vakka-Suomen kansanedustajat kävivät valistamassa minua, missä on Vakka-Suomi, ja huomasin, etten tiedä, missä on Vakka-Suomi. Nyt minä korjaan: En tarkoittanut Vakka-Suomea, vaan Turkua. Nyt meni tarkemmin paikalleen.

Ed. V i r t a n e n : Arvoisa puhemies! On erinomaisen hyvin sanottu, että "valiokunta pitää riittävänä, että laissa mainitaan ainoastaan tuotevalvontakeskus ja lääninhallitus tahoina, joille tiedot on annettava, ilman viittausta yksittäisiin virkamiehiin". Ihan vain muistutuksena lukisin teille, minkälaisista pässinlihaa hallitus tai joku tylsimys on ehdottanut, kun täällä lukee: "Poliisi-, rikosrekisteri-, syyttäjä-, tulli-, ulosotto-, vero-, väestörekisteri- ja muiden viranomaisten

on salassapitosäännösten estämättä - -." Jos Suomessa ruvetaan tällaisia juttuja esittämään, että kaikkien viranomaisten on annettava tietoja, kyllä jollain on taas viirannut aika pahasti. Valiokuntaa täytyy kiittää siitä, että se on sentään ottanut nämä pahimmat pois. Minä vain ihmettelen niitä tahoja, jotka yrittävät joka asiassa vetää tällaisia äärimmäisiä ehdotuksia läpi tämänkin hallituksen aikana. Kehun valiokuntaa tässä.

Ed. O l i n : Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja ed. Puisto on perustellut aivan oikein tämän lain merkitystä, ja tämän lain taustalla on hyvää työtä.

Haluaisin kuitenkin todeta tässä yhteydessä, arvoisa puhemies, että erityisesti pienyrittäjät tällä alalla esimerkiksi siirtäessään anniskelupaikkansa muutaman sadan metrin päähän joutuvat hakemaan anniskelulupansa uudelleen ja heille koituu 1 000 markan kulut.

Toisaalta haluaisin myös kiinnittää huomiota siihen, että vielä jää paljon korjattavaa esimerkiksi arvonlisäveron suhteen esimerkiksi pienpanimotuotannon osalta, joka maassamme on viiriämässä oluen tuotannon osalta. Tämä tapahtuu esimerkiksi siten, että olutta myytäessä anniskeluravintolassa arvonlisävero on toinen, kuin jos se myydään ulos.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Hallituksen esitys Saksan liittotasavallan kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimuksen eräiden määristen hyväksymisestä

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely

Hallituksen esitys 237/1997 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 2/1998 vp

P u h e m i e s : Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta, joka voidaan nyt hyväksyä tai hylätä, ja lopuksi ainoassa käsittelyssä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvä-

tä ehdotuksesta, joka koskee sopimuksen niiden määräysten hyväksymistä, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen esittämä ehdotus sisältyvä ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Hallituksen esitys laeiksi vakuutuskassalain ja eläkesäätiölain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 228/1997 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen esittämä ehdotus sisältyvä ehdotus hyväksytään.

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Hallituksen esitys Pohjoismaiden välillä pohjoismaisista työmarkkinoista henkilöille, jotka ovat saaneet ammattipätevyyden antavan, vähintään kolmevuotisen korkeamman koulutuksen, tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 106/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 1/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—5 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys kansainväliseen siviili-ilmailuun käytettävillä lentoasemilla tapahtuvien laittomien väkivallantekojen ehkäisemistä koskevan lisäpöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys 238/1997 vp
Lakivaliokunnan mietintö 2/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. M. P o h j o l a : Arvoisa puhemies! Tämä sopimus, lisäpöytäkirja, on sarjassa toimenpiteitä kansainvälistä terrorismia vastaan. Nyt on kuitenkin heti todettava, että itse asiassa pöytäkirjan sisältämät asiat pääpiirteissään sisältyvät Suomen rikoslain 34 lukuun, mutta kuitenkin on välttämätöntä ratifioida pöytäkirja sen vuoksi, että siinä mennään eräiden toimenpiteiden osalta hiukan pitemmälle, ja kun on lainsäädännön alaan kuuluvista asioista kysymys, niin silloin tähän vaaditaan eduskunnan suostumus. Sitä tässä nyt pyydetään.

Kaikki muut Pohjoismaat ovat ratifioineet vastaavan sopimuksen jo vuosina 89—90, joten siinä mielessä on tärkeää, että myös Suomi on mukana tässä. Tämä lisäpöytäkirja sitoo kansallista lainsäädäntöä ja merkitsee velvoitetta pitää voimassa tietynlaisia säännöksiä niin pitkään kuin tämä lisäpöytäkirja on kansainvälisesti voimassa. Tästä tässä asiassa on kysymys.

Ed. M y l l y n i e m i : Arvoisa puhemies! Asia on aivan hyvä sinänsä, mutta olen kiinnittänyt huomiota yksittäiseen sanontaan. Otsikossa puhutaan "laittomasta väkivallasta". Suomessa ei tunneta sellaista, että olisi "laillista väkivaltaa", vaan Suomen lainsäädännössä käytetään silloin sanontaa "voimakeinot". Tämä näkyy muun muassa hätävarjelupykälästä. Sanonta otsikossa johtuu puhtaasti englanninkielisestä käännöksestä. Sana "laiton" olisi

pitänyt laittaa vähintäänkin sulkuihin lisäpöytäkirjassa, niin se olisi ollut paremmin ymmärrettävissä.

Ed. Olin: Arvoisa puhemies! Pyysin tämän puheenvuoron siksi, että olen toistuvasti joutunut itseltäni kysymään selkosuomen merkitystä silloin, kun lakeja säädetään. Siksi ed. Myllyniemen puheenvuoro äsken on varteenotettava. Itsekin assosioin tämän ajatellen, onko siis olemassa ”laillista väkivaltaa”, kun otsikossa mainitaan ”laiton väkivalta”.

Kun tämän kaltainen käsitepari etenee maan korkeimmalla lainsäädäntöfoorumilla eli eduskunnassa, mielestäni on välttämättä puututtava tähän. Olen näihin käsiteonnettomuuksiin puuttunut myös valiokuntatyössäni ja toivon, että me edustajat jaksaisimme näin tehdä vastakin.

Ed. Kekkonen: Arvoisa rouva puhemies! Asia, johon ed. Olin puuttui, eli ”laittoman väkivallan” käsite on ihan olennaista pohdiskelua, mutta on ole ihan varma, onko se sopivaa tässä kohdassa. Tällaisella sanasaivartelulla me viime ajautua täysin mahdottomaan lopputulokseen.

Minusta tämä ajatus kokonaisuutena on hyvä ja tärkeä. Me kaikki näemme televisioistamme kutakuinkin säännöllisesti, mitä kaikkea tapahtuu lentokentillä, lentoasemilla, ja minusta tämä esitys on aivan selkeä parannus vallitsevaan olotilaan.

Rouva puhemies! Sanon vielä sen, että me voimme sanoihin takertua ja minulla itselläni on siihen mitä suurin taipumus, mutta juuri tässä asiassa en hevin haluaisi tätä ”laittoman väkivallan” käsitettä ruveta käsittelemään, koska se saattaa viedä vikaan.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Olen pitkälti samaa mieltä kuin ed. Kekkonen ja myös ed. Myllyniemi siitä, että ilmaisu ”laiton väkivalta” on tietysti vähän erikoinen, kun sitä alkaa suussa maiskutella, mutta se on kuitenkin hyvin pitkään ollut vakiintunut lausuma silloin, kun puhutaan väkivallasta ja laillisesta ja laittomasta, puhutaan voimakeinoista, saatetaan puhua eriaisteisista voimakeinoista jne.

Ed. Myllyniemi valiokunnassa ehdotti, että tämä sanamuoto olisi muutettu. Hän on kyllä siinä oikeassa, mutta ei tämä ole mikään tavaton asia. Tämä on vuosikymmeniä käytössä ollut perinteinen ilmaisu, väärä tai oikea, se täytyy

ehkä poistaa, mutta ei se tätä lakia yhtään sen huonommaksi tee.

Ed. Olin: Arvoisa puhemies! En aio antaa tässä asiassa periksi. Nimittäin kun ed. Kekkonen toteaa, että tämä olisi saivartelua, niin siitä ei ole kyse. Tiedän ed. Kekkonen puuttuneen nimittäin tämän kaltaisiin käsiteonnettomuuksiin toissakin yhteyksissä.

Ed. Aittoniemi toteaa, että näin on saattanut tapahtua jo vuosikymmeniä. Viimeistään nyt asiaan on kiinnitettävä huomiota siksi, että lain tulkinta, lain käsittäminen, oikeuskäsitykset lähtevät kansan keskuudessa käsitteistä, niistä nimityksistä, joilla vääriä, virheellisiä, rikollisia tekoja tai asioita kutsutaan.

Siksi, arvoisa puhemies, toivon, että eduskunta jatkossa täsmällisemmin kutsuu asioita, joista tässäkin on kysymys, oikeilla nimillä.

Ed. Vähänäkki: Arvoisa puhemies! Ehkä on hyvä laittaa myös oma lusikkansa tähän sopaan.

Ed. Olin ihmetteli, sinänsä ensi kuulemalta oikeutetusti, onko olemassa laillista väkivaltaa. Tosin aikaisemmissa vaiheissa on todettu, mutta tänään kukaan ei ole hänelle vastannut, että on nimenomaan olemassa laillista väkivaltaa. Jos ihminen omaisuuttaan ja varsinkin itseään puolustaessaan turvautuu hätävarjelukseen, se on nimenomaan laillista väkivaltaa. Myös poliisien voimakeinot — niistä käytetään mielellään sanaa voimakeinot — ovat laillista väkivaltaa sanan varsinaisessa mielessä. Joten ei tuo sanonta aivan pielessä ole, ed. Olin, mutta ehkä sitä voitaisiin muuttaa vastaisuudessa, niin kuin ed. Aittoniemi totesi.

Ed. M. Pohjola: Arvoisa puhemies! Minä yhdyn ed. Antero Kekkonen näkemykseen ja totean, että lakivaliokunta kyllä pohti tätä käsitettä ja nimenomaan päätyi siihen, että se on kansainvälisissä sopimuksissa käytetty terminologia, joka vastaa juuri englanninkielistä ilmaisua unlawful acts of violence ja jota on syytä ilmeisesti jatkossakin käyttää.

Ed. Virtanen: Arvoisa puhemies! Mielestäni tässä on kyse suomalaisesta kansallisesta kompleksista. Kun täällä on sanottu tämän tulevan vuosikymmenien takaa, niin ehkä täytyy mennä sinne, kuinka se Ilkka sanoo: vapaussotaan; ja taas monet muut lehdet sanovat kansalaissotaan asti. Laillinen ja laitton väkivalta on

enemmänkin suomalaisen poliittisen sanankäytön ja oikeudenmukaisuuden kompleksi, jota ilmeisesti nyt Ylikankaan ja muiden vastaavien tutkimukset sitten lopultakin helpottavat.

Muutenhan tämä on aika naurettava käsite, koska me kaikki tiedämme uutisista ja muista sen, että jos ihminen on laillisesti puolustanut jotakin, silti suomalaisessa oikeudenkäytössä nykyään se, joka tulee jonkun eläkeläisen tai vanhan avuksi, joutuu heti oikeuteen ja saa syytteet niskaansa. Sanokaa nyt, mitä se ”laillinen väkivalta” muka on, koska meillä on niin paljon esimerkkejä siitä, että kuka tahansa, joka puolustaa laillisesti jopa omaisuuttaan, saa siitä syytteen.

Ed. Myllyniemi: Arvoisa puhemies! Ehkä tätä ei nyt kannattaisi jankuttaa edestakaisin, mutta joka tapauksessa, kun yksityinen kansalainen syöllistyy voimankäyttöön, sanoisiko väkivaltaan, niin lakipykälässä ei nimenomaan puhuta mitään väkivallan käytöstä, vaan henkilö on tehnyt sellaisen ja sellaisen teon, kun ei ole mieltänsä voinut malttaa. Ei puhuta mitään väkivallan käytöstä. Kun viranomaiset käyttävät voimaa, tosiasiallisesti siis väkivaltaa, laissa sanotaan, että jos käyttää sellaisia ankarampia voimakeinoja, jotka eivät ole hyväksyttävissä, häntä rangaistakoon niin ja niin. Puhutaan vain voimakeinoista. Ei löydy Suomen lainsäädännöstä ainakaan yhtäkkiä hakemalla ilmaisuja ”laillinen väkivalta”, vaan se on nimenomaan ”voimakeino”. Haluaisin, että sitä Suomessa myös käytettäisiin.

Ed. Olin: Arvoisa puhemies! Mielestäni tämä keskustelu on tuonut jo uutta, kiitos siitä edustajille Kekkonen ja Vähänäkki ja muut. Nimitän ed. Vähänäkin erittelyssä kyllä tuli esiin se, että asioille voidaan löytää tiettyä vivahdetta, jota voitaisiin kutsua näin.

Ehkä kuitenkin haluan kiinnittää eräaseen toiseen esimerkkiin huomiota. Opetusministeriön taholta on esitetty esimerkiksi EU-asioihin liittyen implementoida-sanaa suomen kieliseen. Ehkä tämä kritiikkini heijastui myös siltä. Käytettäköön selkeää suomen kieltä.

Ed. Tiusaanen: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys n:o 238, joka nyt menee eduskunnan käsittelyn lävitse, on hyvä ja myönteinen asia. Käsitteistökeskustelun ulkopuolelta haluaisin todeta, että kansainvälistyminen, globalisointuminen, ja lentoliikenteen lisääntyminen ovat

tuoneet samalla yhä enemmän ongelmia, joita vastaan joudutaan sekä kansallisesti että kansainvälisesti suojautumaan. Ne ovat väkivaltaa, ne voivat olla huumausainerikoksia, ne voivat olla poliittista väkivaltaa jne. Sinänsä tämä esitys antaa mahdollisuudet ja keinot tähän.

Ed. Pehkonen: Arvoisa puhemies! Lain esittelyssä sanotaan aika selkeästi, että tässä täydennetään. Tämä on lisäpöytäkirja vuonna 71 tehtyyn sopimukseen laittomien tekojen ehkäisemisestä eli selvennys siihen asiaan. Sanamuoto on ihan hyvä.

Ed. Kuosmanen: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin totean, että lisäpöytäkirja hyväksyttiin Montrealissa vuonna 1988. Toisin sanoen lakiesitys lisäpöytäkirjan hyväksymisestä on jo reilut kymmenen vuotta myöhässä. Lisäpöytäkirja on siltä kannalta erittäin tarpeellinen, että rikoslain 34 lukuun on otettu pöytäkirjan edellyttämät säännökset.

Toinen asia tässä on sellainen, että nyt me joudumme määrittelemään siviili-ilmailun kansainväliset lentokentät. Otan esimerkiksi Rovaniemen, jonne tulevat britit katsomaan joulupukkia. Näiden meillä pitää olla kansainvälisesti merkittäviä. Nämä ovat esityksen tärkeät pointit.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Hallituksen esitys 83. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän kotityötä koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä

Ainoa käsittely

Hallituksen esitys 241/1997 vp

Työasiainvaliokunnan mietintö 1/1998 vp

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. Huotari: Arvoisa puhemies! Tässä yleissopimuksessa pyritään turvaamaan henkilöille, jotka tekevät työtä kotonaan, samanlaiset oikeudet kuin muilla palkansaajilla on.

Ilon sopimuksesta ei käy aivan selkeästi esille, millaista kotityötä ehdotaan tarkoittaa, mutta

itse ymmärsin tämän lähinnä etätyöksi, tavalliseen palkkatyöhön rinnastettavaksi työksi. Valiokunta kuitenkin käsitteli asiaa laajemmin ja otti mukaan perhe- ja omaishoidon, joka on tietenkin olennaista kotityötä Suomessa ja varmasti muuallakin maailmassa. Meillä perhe- ja omaishoitajien oikeudellinen asema on erilainen kuin palkansaajien eli he eivät ole työsuhteessa. Tästä valiokunta halusikin lausua, että asiat selvitettäisiin ja tutkittaisiin, mitkä mahdollisuudet näillä työntekijöillä olisi siirtyä palkkatyöntekijän asemaan ja minkälaisia vaikutuksia sillä olisi.

Ed. K o m i : Arvoisa rouva puhemies! Kun tämän yleissopimuksen soveltamisala rajataan työsuhteessa kotityötä tekeviin työntekijöihin, niin perhe- ja omaishoitajien oikeudellinen asema on todella hankala. Selvitykset, joita valiokunnassa saatiin, eivät oikein valiokuntaa tyydyttäneet.

On hyvin ilmeistä, että väestön ikääntymisen myötä hoitotarve kasvaa ja suomalainenkin yhteiskunta joutuu entistä enemmän käyttämään perhe- ja omaishoitajatyötä. Siinä mielessä haluan vielä korostaa, että selvitystyö hoitajien oikeudellisesta asemasta ja työsuhteen muodoista on pikaisesti saatava työn alle ja heidän asemansa sitä kautta turvatuksi.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Perhe- ja omaishoitajien asema on hyvin ongelmallinen siinä mielessä, että heitä ei lueta yrittäjiksi eikä palkansaajiksi. He saavat kyllä työstä korvauksen kunnalta tai kuntayhtymältä, joka maksaa eläkemaksut, mutta muita velvoitteita ei oikeastaan olekaan olemassa. Vaikka nämä ihmiset saisivat hyvääkin korvausta — esimerkiksi Joensuussa ihminen, joka ottaa dementoituneen vanhuksen laitoshoidosta hoiviinsa, voi saada 6 000 markan kuukausikorvauksen — työtä ei lueta työssäolohtoon oikeutetuksi. Jossakin vaiheessa oli jopa sellaisiakin ongelmia, että työttömyyskassat heittivät näitä ihmisiä pois, koska katsottiin, että he ovat siirtyneet yrittäjiksi. Siltä osin tosin ohjeisto on viime syksynä parantunut eli Suomessa on otettu huomioon näitä asioita. Siellä todetaan, että jos perhe- ja omaishoito on kokopäivätoimista, se katsotaan hyväksyttäväksi syyksi olla poissa työmarkkinoilta samalla tavalla kuin esimerkiksi äitiys-, isyys- tai vanhempainloma.

Se on osin selkeyttänyt tilannetta, mutta tässä on vielä monta asiaa, jotka pitäisi saada eteenpäin. Minusta tätä pitäisi sillä tavalla kehittää,

että yhä enemmän hoitosuhteita kehitettäisiin työsuhteiksi, jotta niissä olisi samat ehdot kuin työsuhteissa.

Ed. A. O j a l a : Arvoisa rouva puhemies! Olen erittäin iloinen siitä, että valiokunta on perehtynyt asiaan laajemmin kuin kenties olisi pelkästään etätyön osuudelta voinut kuvitella. Laajennus on erittäin tarpeellinen nimenomaan tänä päivänä, jolloin voidaan todeta, että kunnat eivät pysty huolehtimaan siitä suuresta tarpeesta, mikä vanhustenhuollossa tänä päivänä on. Näin ollen paineet omaishoidon laajenemiseen ovat todella suuret ja omaiset joutuvat ottamaan vastuun hoitotarpeesta liiankin rajussa mitassa. Haluan kuitenkin korostaa sitä, että minusta kunnan ensisijainen tehtävä on pitää huolta vanhuksien huollon lisääntyvistä tarpeista.

On ihan välttämätöntä selvittää, kun oletetaan, että omais- ja perhehoitajien määrä kasvaa, heidän työsuhteensa oikeudellinen asema, koska on toki selvää, että ihmisten oikeudellisen aseman pitää tässä maassa olla sama kaikilla.

Ed. H u o t a r i : Arvoisa puhemies! Yksi olennainen ongelma, joka liittyy tähän juridiseen asemaan, on työsuojelu ja työssä jaksaminen. Kun nämä henkilöt eivät kuulu minkään työterveyshuollon piiriin, he eivät monestikaan tule hakeutuneeksi terveyshuoltoon, ennen kuin ongelmat ovat niin pahat, että niitä on vaikea ratkaista. Sen takia asia tulisi tutkia, että kun jatkossa nämä työt tulevat erinomaisen paljon lisääntymään, asiat olisivat silloin kunnossa.

Ed. V i i t a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Myös minä haluan osaltani kiittää valiokuntaa siitä hyvästä työstä, kun mietinnössä on otettu huomioon myös omaishoitajien ongelmallinen asema. Siitähän on eduskunnassa paljon ollut keskustelua, ja useista kirjallisista kysymyksistä olen huomannut, että edustajat ovat toki olleet hyvin huolestuneita asiasta. Käsittääkseni viime kaudella, kun itse laki tehtiin, siitä oli kovat riidat, miten saataisiin omaishoitajan työmarkkinallinen asema kuntoon, mikä tällä hetkellä ei tietenkään ole kunnossa. Siinä mielessä pidän erittäin tärkeänä, että tässäkin talossa vaikkapa vielä tällä hallituskaudella ehdittäisiin tehdä jonkinlainen kokonais selvitys siitä, miten voisimme omaishoitajien asemaa parantaa.

Toki kunnatkin eroavat siinä toisissaan, miten omaishoitajien asema niissä on järjestetty. Itse ainakin olen sitä mieltä, että viimekätinen vastuu

on meillä lainsäätäjillä siinä suhteessa, miten laki on kirjoitettu ja mitä sillä olemme halunneet tuoda esille.

Ed. **Virtanen**: Arvoisa puhemies! Vaikka harvoin työasiainvaliokunnan kokouksissa käynkin, niin kiitos vain ed. Viitaselle kiitoksista.

Tähän takerruttiin huolimatta suomalaisesta kompleksista tässäkin asiassa. Suomessahan ei ole koskaan perheenemäntiä ja kotityötä varsinaisesti arvostettu. Tämä on äärimmäisen vaikea juttu, koska Euroopassakaan sitä ei ole koskaan näköjään arvostettu, ja tämä on ennen kaikkea Euroopan unionilta tuleva juttu, joka meidän pitäisi purematta niellä. Kun on sanottu, että suomalaiset voisivat vaikuttaa Euroopassa joihinkin asioihin, niin työvaliokunta, joka muutenkin on pyrkinyt aktiivisempaan rooliin kuin olemaan pelkkä kumileimasin täällä eduskunnassa, minun mielestäni esittää ansiokasta esimerkkiä ainakin pyrkiessään vaikuttamaan nyt Euroopan unioniin niin, että näyttää, että suomalaisen naisen, siis tässäkin tapauksessa melkein sataprosenttisesti naisen, tasa-arvo ulottuu myös suomalaisessa työkuunäkäsittelystössä niihin asioihin, joita ajetaan Euroopan unionissa.

Kiitän muitakin puolueita siitä, että työvaliokunta yhteisesti on tämän asian takana.

Ed. **Lahtela**: Arvoisa rouva puhemies! Äsken jäi yksi asia toteamatta, nimittäin se ulottuvuus lisäksi, jotta meillä on olemassa nyt kotityötä aika paljon muutakin eli jotkin teollisuuslaitokset antavat alihankintatyötä varten kotiin mahdollisesti jonkin laitteen, koneen. Sitte tehdään työ perheen piirissä. Siinä ovat lapset ja koko perhe tekemässä sitä urakkaa, ja niitä ei ole normitettu oikein millään tavalla. Ne ovat myös sellaista välimuotoa, joka ei ole työsuhteista eikä oikein mitään. Tätä ilmeisesti porvaripuolella halutaan. Ainakin sellaisia puheita on kuulunut, että tämän tyyppisiä pitäisi jatkaa. Onneksi Euroopan unioni tulee tässä apuun, jotta siellä edes vähän ajatellaan tältäkin puolelta, että tulee ihmisestä pitää huolta eikä sallia tällaisia kierto-
tietoja ja sellaista lapsityövoiman käyttöä, jota on ilmennyt. Nimittäin ihan vakavasti ottaen tätä ei voisi hyvin isossa mitassa käyttää. Toivon mukaan me Suomessa tämänkin saisimme kuntoon.

Sitten omaishoidon tuesta tai omaishoitajien asemasta. Me vasta korjasimme lakia. Sen verran korjattiin, että yksi päivä kuukaudessa on vapaapäivä, tulee tuuraaja. Se on aika kova juttu. Meidän pitäisi valmistautua siihen, että joka viikko

pitää olla yksi vapaapäivä, mutta toivon mukaan se on edistysaskel siihen suuntaan ja pikkuhiljaa päästäisiin sellaiseen, että niilläkin ihmisillä, jotka ovat täyspäiväisiä omaishoitajia, olisi mahdollisuus pitää vapaapäivät, että saisivat tavallisen ihmisen ihmisarvoisen elämän.

Ed. **Kantalainen**: Arvoisa puhemies! Kun ed. Lahtela omaan tyylikkääseen tapaansa nosti taas asioita esille, täytyy todeta kyseisen esityksen osalta, joka meillä työvaliokunnassa on ollut käsittelyssä, että keskeisin lähtökohtahan on nimenomaan määritellä etätöiden ja eri paikoissa tehtävän työn olosuhteet ja normitukset, jotka johtuvat työn luonteen muuttumisesta.

Omaishoitajakysymys ei ole sen takia ollut Ilon puitteissakaan esillä tässä asiassa, että se ei sinällensä sisällä niitä piirteitä, jotka tässä mielessä työn käsitteeseen on laskettu. Tässä mielessä valiokunta otti omalta osaltaan hyvin aktiivisesti tämän kannan, mutta erityisesti halusimme lähteä myös katsomaan sitä, että kun tulevaisuudessa entistä enemmän työtä tehdään muualla kuin jossakin kiinteässä työpaikassa, näihin oloihin löytyvät selkeät työn tekemisen pelisäännöt. Siinä mielessä uskon, että tässä on yhteinen etu niin työnantajalla kuin työntekijälläkin, jotta suomalainen hyvinvointiyhteiskunta pystytään ylläpitämään, että meillä on kannattavaa tehdä työtä. Tässä mielessä, ed. Lahtela, toivoisi, että katsotte myös suomalaista kokonaisuutta. Siihen me olemme halunneet rakentaa toiminnallisia edellytyksiä tämänkin kannanoton puitteissa.

Ed. **Aittoniemi**: Rouva puhemies! Minä jatkan ed. Lahtelan tyylikästä puheenvuoroa, koska tyylini on suunnilleen samanlainen kuin hänelläkin, ja nimenomaan puutun omaishoitajien asemaan, jota nyt käsitellään kansainväliseltä pohjalta.

Todella aikoinaan täällä nähtiin suurta riemua siitä, että saatiin yksi vapaapäivä kuukaudessa omaishoitajille, kun muilla ihmisillä tavallisesti on kaksi viikossa. On suhteetonta tämä ajattelu täällä, ja tänäkin päivänä se otetaan vielä esille. Olisi saanut jäädä ottamatta, mutta kun ed. Lahtela sen otti, täytyy tietyllä tavalla kannattaa hänen näkemystään siitä, että johan on marjat, johan on todella leveilemisen aihe, jos yksi vapaapäivä kuukaudessa saadaan omaishoitajille, kun he tekevät erittäin raskasta työtä. (Välihuutoja) — Älkää nyt hermostuko, ed. A. Ojala, koettakaa olla rauhallinen!

Ed. K o m i : Arvoisa puhemies! Kun työasiainvaliokunta otti omaishoitajakysymyksen esille, se ei suinkaan lähtenyt määrittelemään sitä, että siitä pitää tehdä työsuhde, vaan tulee selvittää se, millä tavalla omaishoitajien, perhehoitajien asemaa voitaisiin parantaa. Itselläni ainakaan ei ole sellaista käsitystä, että työsuhde on ainoa oikea tapa, koska silloin tullaan tavallaan kunnallisen työntekijän asemaan ja tämä homma karkaa pois käsistä. Tässä mielessä tämän selvittelyn täytyy olla avoin eikä sillä tavalla, että me lähemme jo sanomaan, mikä on lopputulos.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Hallituksen esitys laiksi kalastuslain 94 ja 121 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 3/1998 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 1/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Kalastuslain mukaan on ollut jo varsin pitkään kiellettyä vierasperäisten kala- ja rapulajien tuominen ilman ministeriön lupaa ja istuttaminen suomalaisiin vesistöihin. On suorastaan hämmästyttävää, että vasta nyt tämän vuosituhannen ollessa loppuillaan tuodaan tämän laatuinen esitys eduskunnan käsittelyyn, kun tiede on jo iät ja ajat sitten osoittanut sen, että lajien sisällä on erilaisia kantoja, jotka poikkeavat toisistaan muun muassa siinä, kuinka ne kestävät loisia, kuinka ne kestävät tauteja jne. Toisin sanoen siirtämällä erilaisia kantoja sopimattomiin paikkoihin saatetaan suorastaan tuhota kala- ja rapulajeja. Tässä suhteessa tämä esitys on ollut todella tieteen sanan vaatima. Valiokunta sen nyt käsitteli supernopeasti niin, että toivon mukaan se myös

vahvistetaan ja tulee voimaan mahdollisimman pian.

Ed. V i r t a n e n : Arvoisa puhemies! En edusta ekologista puoluetta, mutta varmaan eräs kuuluisa henkilö, joka on kissoihinkin ottanut kantaa lähiaikoina, sanoisi, että on se hyvä, että pidetään huolta, että kissakalat eivät ainakaan suomalaiseseen vesistöön kotiudu, koska kyseessä on erittäin tehokas tappajakala, vaikka onkin kuulemma Etelä-Suomen järvissä — tai olen itsekin saanut — aika kääpiöityneenä vain olemassa.

Tämä on erittäin kannatettava lakiehdotus, ja on hyvä, että tällainen tulee, koska meillähän on näyttöä esimerkiksi jostakin Victoriajärvestä, missä legendaariset niilinahvenet söivät pikkukalat, jotka söivät hyönteisiä — hyttysiä ja kaikkia muita — jotka levittivät malariaa. Kun kaikki pikkukalat syötiin, lopulta koko kulttuuri muuttui pahasti, koska malaria ja muut taudit levisivät ja ihmiset alkoivat kuolla ja kaikki kuoli ja muuta vastaavaa. En minä nyt tietysti usko, että Lapissa kävisi niin, että hyttyset siellä lisääntyisivät, jos sinne vietäisiin kissakaloja johonkin taimenjärveen, koska Lapin asukkaat ovat jo hoitaneet taimenet ja nieriät pois sieltä etukäteen, ettei niitä varmaan vieras kalakanta tuhoaisi.

Vielä kerran sanon, että tämä on erittäin hyvä ehdotus ja on hyvä, että tämä todella nyt lopulta tuli niiden kaikkien muidenkin tautien osalta, mitä Norjastakin on tullut. Uhg, olen puhunut.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.53.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen